

วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
<https://so08.tci-thaijo.org/index.php/edunpuj>
ดำเนินการวารสารโดย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครพนม เขต 1

Professional Learning Community in Schools under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 1

จิตรลดา สุขสละ¹, สุมาลี ศรีพุทธรินทร์²

jidlada Suksala¹ and Sumalee Sriputtarin²

Received: November 9, 2023 Revised: November 25, 2023 Accepted: December 29, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน และ 2) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 278 คน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 112 คน ครู จำนวน 116 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 2 ฉบับ คือ 1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน และ 2) แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{Modified})

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน เรียงลำดับการประเมินค่าสูงที่สุดไปหาต่ำที่สุด ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ชุมชนกัลยาณมิตร โครงสร้างสนับสนุน การทำงานเป็นทีม การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ และการมีภาวะผู้นำ ตามลำดับ

คำสำคัญ: สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

The purposes of this study were 1) to study the current and desirable situations of professional learning community in schools, and 2) to assess the needs of professional learning community in schools. The samples used were 278 people including 112 school administrators, and 116 teachers, and they were selected by Stratified Random Sampling. The instruments used were 2 aspects of five-rating scale questionnaires: 1) a questionnaire about the current situations of professional learning community in schools, and 2) a questionnaire about the desirable situations of professional learning community in schools. The statistics employed were percentage, mean, standard deviation and the Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}).

The results revealed that 1) the current and the desirable situations of professional learning community in schools in overall were at the high level and the highest level, respectively. 2) The need assessment of professional learning community in schools revealed the valuation sorted by the highest to the lowest aspects, namely shared vision, amity community, support structure, teamwork, professional learning and development, and leadership, respectively

Keywords: Current Situations, Desirable Situations, Needs, Professional Learning Community

บทนำ

ในยุคของการบริหารจัดการศึกษาไทยในปัจจุบันท่ามกลางกระแสแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งอยู่ภายใต้เงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงการแข่งขันเพื่อสร้างข้อได้เปรียบและความมุ่งมั่นของสังคมที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็วและมีความหลากหลายนั้นต่างก็ส่งผลกระทบต่อวงวิชาชีพดังนั้นการศึกษาของไทยจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลงตามยุคโลกาภิวัตน์ (อำนาจ เหลื่อน้อย, 2561) ที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้เกิดสภาวะการแข่งขันสูง นานาประเทศจึงต้องเร่งพัฒนาคนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและสามารถรับมือกับสิ่งท้าทายดังกล่าวได้ การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32, 2560)

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ในด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์มีเป้าหมายในการพัฒนา คือ “คนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน และมีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย” โดยการปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 นั้นจะต้องเปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ เปลี่ยนแปลงจากบทบาทของผู้สอนมาเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ บทบาทของผู้เรียนเป็นการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง เรียนรู้แบบร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2562 ข้อที่ 3 พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาว่าด้วยการปรับเปลี่ยนระบบการผลิต และพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกประเภท ตั้งแต่การจูงใจ คัดสรรผู้มีความสามารถสูงให้เข้ามาเป็นครูคุณภาพ มีระบบการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะอย่างต่อเนื่อง (พลอยไพลิน นิลกรณ์, 2564) ในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของประเทศเพื่อนบ้านของไทยนั้นหลาย ๆ ประเทศจะเห็นได้ชัดถึงการพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นลาว เวียดนาม ฯลฯ แต่เมื่อมองถึงคุณภาพการศึกษาของไทย จะเห็นได้ว่าจะต้องปรับเปลี่ยนเพื่อหาวัตกรรมใหม่มาแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ที่ประเทศไทยกำลังประสบในปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการจึงได้นำหลักการชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพ มาใช้ในการพัฒนาครู เนื่องจากครูเป็นปัจจัยหลักที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของประเทศ ดังนั้น ครูจึงควรได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น การออกแบบการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ และการจัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ และฝึกให้ได้ใช้เทคโนโลยี เช่น โครงการ “ครูเพื่อศิษย์” ของมูลนิธิสตรียศฤกษ์วงศ์ (มสส.) ที่พัฒนาวิชาชีพครูโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (วิจารณ์ พานิช, 2555)

คณะกรรมการเลขาธิการคุรุสภา จึงเห็นความสำคัญของการใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพเข้ามาพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการพัฒนาศักยภาพของตนเองและพัฒนาวิชาชีพ คุรุสภาจึงมีการกำหนดแนวทางเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนเครือข่ายที่จะช่วยพัฒนาวิชาชีพของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยเรียกแนวคิดนั้นว่า “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” เมื่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและคุรุสภาได้ให้ความสนใจในแนวความคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยได้กำหนดให้แต่ละโรงเรียนมีการนำแนวคิดนี้ไปใช้ในการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน ดังที่ นราพร จันทรโอชา (2560) กล่าวว่า เมื่อบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจในกระบวนการ PLC อย่างแท้จริงแล้วจะทำให้เกิดเป็นวัฒนธรรมขององค์กร และเป็นเครื่องมือในการพัฒนาครู บุคลากรทุกฝ่ายอย่างยั่งยืน โดยครูสามารถนำ

กระบวนการ PLC มาใช้ในการแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนและเพื่อสร้างนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับบริบทที่แตกต่างกัน

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีรูปแบบและวิธีการที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งโลกในยุคปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา รวมทั้งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับยุคปัจจุบันที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการลงมือทำโดยครูต้องเน้นความร่วมมือและเป็นทีมกำหนดเป้าหมายร่วมกันในลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ โดยมีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือกันและกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมในการทำงานพัฒนางานอย่างต่อเนื่องเน้นให้เกิดผลลัพธ์ที่ผลสัมฤทธิ์เป็นรายบุคคลอย่างเท่าเทียมกัน ความคิดเช่นเดียวกันนี้ได้รับการสนับสนุนจากงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศอย่างหลากหลายที่บ่งบอกถึงผลดีที่เกิดกับครูผู้สอนและผู้เรียนจากการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ขึ้นภายในโรงเรียน (วิจารณ์ พานิช, 2555) โดยผู้บริหารโรงเรียนจะต้องตระหนักและการสื่อสารที่ชัดเจนในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ตลอดจนมีการนำกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนไปใช้ในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในยุคปัจจุบัน และนำไปใช้การจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อให้เกิดผลดีต่อนักเรียนมากที่สุด (อัมพันธ์ ดอกเตย, 2565)

แต่อย่างไรก็ตามจากรายงานการขับเคลื่อนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูมีการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแต่ยังขาดความต่อเนื่องในเชิงปฏิบัติ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 จึงมีความต้องการที่จะผลักดันนโยบายด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่การปฏิบัติและสร้างความตระหนักให้ผู้บริหารและครู เกิดการขับเคลื่อนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืนต่อไป เพื่อใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนในอนาคต (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1, 2566)

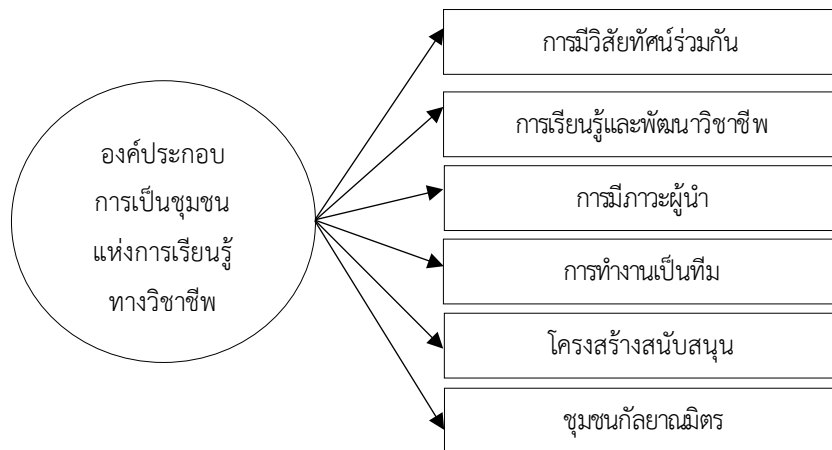
จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ทั้งนี้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางสำหรับครูและผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 และหน่วยงานทางการศึกษาอื่น ๆ สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและพัฒนาการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1
2. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาเรื่องการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิดของ Zhu and Wu (2012); Zhao (2013); Wang et al. (2013); Chen et al. (2016); Wei Yuanyuan (2018); สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2559); กระทรวงศึกษาธิการ (2560); ศิวก รติโชติ (2561); อำนาจ เหลือน้อย (2561) และ อัมพันธ์ ดอกเตย (2565) ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 องค์ประกอบของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ซึ่งใช้เป็นแนวทางสำหรับครูและผู้บริหารโรงเรียนในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 และหน่วยงานทางการศึกษาอื่น ๆ สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ปีการศึกษา 2566 รวมจำนวน 2,721 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 226 คน และครู จำนวน 2,495 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนมเขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 278 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 112 คน และครู จำนวน 166 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเกณฑ์ร้อยละ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) และได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 สภาพปัจจุบันของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1

2.2 สภาพที่พึงประสงค์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1

2.3 ความต้องการจำเป็นของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 แบบมาตราส่วนประมาณค่าซึ่งสร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น ซึ่งมีจำนวน 2 ฉบับ คือ 1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .60-1.0 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .32-.83 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .97 และ 2) แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .60-1.0 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .31-.89 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .98 โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพการดำรงตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ประยุกต์ใช้ตามแบบ Likert คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า ตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ขออนุญาตจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

4.2 นำหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม พร้อมแบบสอบถามโดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ (Google Form) ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แล้วเสร็จภายใน 15 วัน

4.3 เก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาจากกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองส่วนหนึ่ง และใช้รูปแบบออนไลน์ (Google Form)

4.4 ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยได้แบบสอบถามกลับคืน 278 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยมีการวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ และนำเสนอข้อมูลโดยการแสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยายความเรียงและใช้เกณฑ์การแปลความหมายหาค่าเฉลี่ย 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน อยู่ในระดับ น้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Need Assessment) โดยนำข้อมูลผลการวิจัยสภาพปัจจุบันและ สภาพที่พึงประสงค์ มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น (สุมิตล ว่องวานิช, 2558)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน	3.46	.45	ปานกลาง	4.79	.28	มากที่สุด
2. การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ	3.70	.48	มาก	4.68	.31	มากที่สุด
3. การมีภาวะผู้นำ	3.77	.48	มาก	4.76	.34	มากที่สุด
4. การทำงานเป็นทีม	3.76	.44	มาก	4.80	.32	มากที่สุด
5. โครงสร้างสนับสนุน	3.68	.52	มาก	4.75	.31	มากที่สุด
6. ชุมชนกัลยาณมิตร	3.52	.47	มาก	4.77	.30	มากที่สุด
รวม	3.65	.33	มาก	4.76	.23	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การมีภาวะผู้นำ ($\bar{X}$ = 3.77) รองลงมา ได้แก่ การทำงานเป็นทีม ($\bar{X}$ = 3.76) การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ($\bar{X}$ = 3.70) โครงสร้างสนับสนุน ($\bar{X}$ = 3.68) ชุมชนกัลยาณมิตร ($\bar{X}$ = 3.52) และการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ($\bar{X}$ = 3.46) ตามลำดับ

ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การทำงานเป็นทีม ($\bar{X}$ = 4.80) รองลงมา ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ($\bar{X}$ = 4.79) ชุมชนกัลยาณมิตร ($\bar{X}$ = 4.77) การมีภาวะผู้นำ ($\bar{X}$ = 4.76) โครงสร้างสนับสนุน ($\bar{X}$ = 4.75) และการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ($\bar{X}$ = 4.68) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การประเมินความต้องการจำเป็นของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 นำเสนอข้อมูลโดยแสดงค่า Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified})

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน	D	I	PNI _{Modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน	3.46	4.79	.383	1
2. การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ	3.70	4.68	.265	5
3. การมีภาวะผู้นำ	3.77	4.76	.264	6
4. การทำงานเป็นทีม	3.76	4.80	.278	4
5. โครงสร้างสนับสนุน	3.68	4.75	.290	3
6. ชุมชนกัลยาณมิตร	3.52	4.77	.356	2
รวม	3.65	4.76	.305	-

จากตารางที่ 2 พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงโดยรวมเท่ากับ .305 เมื่อพิจารณาลำดับความต้องการจำเป็นรายด้านพบว่า ด้านค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงสูงกว่าค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงโดยรวม มี 2 ด้าน ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (PNI_{Modified} = .383) และ ชุมชนกัลยาณมิตร (PNI_{Modified} = .356) สามารถเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากค่าสูงสุดไปค่าต่ำสุดได้ ดังนี้ 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (PNI_{Modified} = .383) 2) ชุมชนกัลยาณมิตร (PNI_{Modified} = .356) 3) โครงสร้างสนับสนุน (PNI_{Modified} = .290) 4) การทำงานเป็นทีม (PNI_{Modified} = .278) 5) การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ (PNI_{Modified} = .265) และ 6) การมีภาวะผู้นำ (PNI_{Modified} = .264)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การมีภาวะผู้นำ รองลงมา ได้แก่ การทำงานเป็นทีม การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ โครงสร้างสนับสนุน ชุมชนกัลยาณมิตร และการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตามลำดับ และสภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การทำงานเป็นทีม รองลงมา ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ชุมชนกัลยาณมิตร การมีภาวะผู้นำ โครงสร้างสนับสนุน และการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ตามลำดับ

2. การประเมินความต้องการจำเป็นของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงโดยรวม เท่ากับ .305 โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ชุมชนกัลยาณมิตร โครงสร้างสนับสนุน การทำงานเป็นทีม การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ และการมีภาวะผู้นำ ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การมีภาวะผู้นำ รองลงมา ได้แก่ การทำงานเป็นทีม การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ โครงสร้างสนับสนุน ชุมชนกัลยาณมิตร และ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ทั้งนี้อาจเพราะว่า การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพต้องอาศัยการรวมตัว ร่วมมือร่วมใจ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษาบนพื้นฐานความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร โดยมีวิสัยทัศน์ เป้าหมาย การกิจร่วมกัน ทำงานร่วมกันแบบทีมการเรียนรู้ที่มีครูเป็นผู้นำร่วมกันที่มุ่งเน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้บริหารโรงเรียนต้องมีภาวะผู้นำในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหาร และใช้หลักประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมในการบริหาร (อำนาจ เหลื่อน้อย, 2561) ประกอบกับกระจายอำนาจให้ความรับผิดชอบเพื่อส่งเสริมให้เกิดเป็นผู้นำร่วมกันของสมาชิกในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูและบุคลากรในโรงเรียนอีกด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) อีกทั้งยังต้องอาศัยการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ โดยบุคลากรภายในโรงเรียนมีส่วนร่วมร่วมกันปฏิบัติงานต่าง ๆ รวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อบรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ และมีการร่วมแบ่งปันข้อมูลสารสนเทศและการเปิดโอกาสให้สมาชิกแต่ละคนแบ่งปันประสบการณ์ที่ได้ปฏิบัติการเรียนการสอนในชั้นเรียนหรือการทำงาน และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการปฏิบัติงานแก้ปัญหา และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนร่วมกันภายใต้การทำงานร่วมกันด้วยบรรยากาศความเป็นมิตรมีความรู้สึกแบบเกื้อกูลและเอื้ออาทร เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าต่อองค์กร และยังมีความจำเป็นที่จะต้องมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจนนำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมที่ยั่งยืนในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (อัมพันธ์ ดอกเตย, 2565) ตลอดจนบุคลากรในโรงเรียนมีวิสัยทัศน์ร่วมกันในการสร้างค่านิยม แนวปฏิบัติ และเป้าหมายที่โรงเรียนพึงปฏิบัติร่วมกันเกี่ยวกับด้านการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเน้นที่การเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีประสิทธิภาพและโรงเรียนมีประสิทธิผลเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (ศิวกกร รัตติโชติ, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Daniel C (2015) ได้วิจัยเรื่อง วัฒนธรรมโรงเรียนและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูสอนของโรงเรียนมัธยมต้น 3 แห่ง ในภาคตะวันตกกลางประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ผู้บริหารควรเสริมสร้างภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและแบบมีส่วนร่วม เพื่อปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมโรงเรียนและประสิทธิภาพของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอันจะส่งผลต่อการพัฒนาของโรงเรียน ผู้บริหารควรทำงานร่วมกับผู้สอนในการสร้างนโยบายและกระบวนการที่เอื้อต่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำให้แก่ผู้สอนโดยประสานความร่วมมือในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สอดคล้องกับ มินตรา ลายสนิท เสรีกุล และปิยพงษ์ สุเมตติกุล (2557) ได้วิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพา กรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพา กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ กฤต สุวรรณพรหม (2560) ได้วิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การทำงานเป็นทีม รองลงมา ได้แก่การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ชุมชนกัลยาณมิตร การมีภาวะผู้นำ โครงสร้างสนับสนุน และการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ทั้งนี้อาจเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรในโรงเรียนเล็งเห็นความสำคัญในการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรในโรงเรียนต้องรวมตัว ร่วมมือร่วมใจ และร่วมในสร้างค่านิยมและกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกันเกี่ยวกับด้านการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียนเน้นที่การเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อให้ นักเรียนมีประสิทธิภาพและโรงเรียนมีประสิทธิภาพ (อำนาจ เหลื่อน้อย, 2561) เกิดการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ สร้างพลังในการเรียนรู้ร่วมกันมีการเรียนรู้การทำงานเป็นทีมร่วมกันสนับสนุนให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จในด้านนโยบายการปฏิบัติงาน นำไปสู่การตัดสินใจร่วมกัน (Wei Yuanyuan, 2018) มีการสนับสนุนให้ครูใช้ภาวะผู้นำปฏิสัมพันธ์และการปฏิบัติงานร่วมกันของครู ร่วมแบ่งปันข้อมูลสารสนเทศ และร่วมมือร่วมใจกันวางแผน และเอาใจใส่และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2559) ทำงานร่วมกันด้วยบรรยากาศความเป็นมิตร ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีฉันทะ ความศรัทธาในวิชาชีพ มีความปรารถนาดีและมุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้วยความจริงใจ มีความเอื้ออาทรมีคุณธรรมทำงานร่วมกันบนพื้นฐานของการไว้วางใจ เชื่อใจ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) สร้างกำลังใจ ลดความกดดันในการทำงาน ผู้บริหาร ครูพร้อมที่จะแบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในทางวิชาการเพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพ ซึ่งจะทำให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีความรู้สึกเป็นกันเองมากขึ้นในการทำงาน ตลอดจนส่งเสริมให้การทำงานเป็นทีมของครูและบุคลากรในโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (ศิวก รติโชติ, 2561) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wang et al. (2013) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาทีมงานผู้สอนตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยศึกษาประสิทธิภาพการพัฒนาทีมงานผู้สอนของอาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยหอเป่ย พบว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้สร้างการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านการปฏิบัติและการสอน การวิจัยทางการศึกษาและเสริมสร้างบรรยากาศความร่วมมือระหว่างผู้สอน สอดคล้องกับ Tam, A. C. F (2015) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการเปลี่ยนแปลงของครู: มุมมองจากความเชื่อและการปฏิบัติ เพื่อตรวจสอบว่า บทบาทของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ครูในด้านความเชื่อและการฝึกปฏิบัติหรือไม่ โดยทำการวิจัยกับครูภาษาจีนในฮ่องกงที่สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และการสังเกต พบว่า จุดเด่นของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ การเป็นตัวช่วยอำนวยความสะดวกให้ครูเปลี่ยนแปลง พัฒนาและเชื่อมโยงโครงสร้างมีวัฒนธรรมของการร่วมมือและจัดกิจกรรมการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ฐานัฐ อุดมศรี (2558) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน พบว่า แนวโน้มสภาพปัจจุบันของรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมีความสอดคล้องกับสภาพที่พึงประสงค์ โดยมีความถ้อยอยู่ในระดับสูงสุด และสอดคล้องกับ อนุสร สวรรณวงศ์ (2558) ได้วิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนเอกชน พบว่า การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนเอกชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. การประเมินความต้องการจำเป็นของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงโดยรวม เท่ากับ .305 โดยด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ทั้งนี้อาจเพราะว่า ในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนนั้นผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรในโรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนไปในแนวทางเดียวกัน กล่าวคือผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรในโรงเรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ การขับเคลื่อนกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้เกิดขึ้นในโรงเรียน โดยมีการกำหนดและสร้างค่านิยม รวมถึงแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน ตลอดจนมีการ

กำหนดเป้าหมายที่โรงเรียนพึงปฏิบัติร่วมกันเกี่ยวกับด้านการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเน้นที่การเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีประสิทธิภาพและโรงเรียนมีประสิทธิผลเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของปองทิพย์ เทพอารีย์ (2557) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา พบว่า รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา ประกอบด้วย 1) วัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ครูต้องเรียนรู้ วิสัยทัศน์ ค่านิยม และวัฒนธรรมของโรงเรียนที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่โดยครูร่วมกันเรียนรู้ 2) การคิดเป็นกระบวนการ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความรู้ต่าง ๆ ระหว่างครูเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ในกลุ่ม 3) แบบปฏิบัติที่ดีเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนจากการเรียนรู้ร่วมกันของครูในชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครู และ 4) การพัฒนาเชิงวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเป็นโครงสร้างการเรียนรู้ในการที่ครูรักษาความรู้ทักษะและประสบการณ์ทางวิชาชีพของตนเองไว้ ซึ่งเป็นทั้งเส้นทางความก้าวหน้าในวิชาชีพและเป็นบันไดอาชีพ สอดคล้องกับ Wang et al. (2013) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาทีมงานผู้สอนตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยศึกษาประสิทธิภาพการพัฒนาทีมงานผู้สอนของอาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยเหอเป่ย์ พบว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้สร้างการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านการปฏิบัติและการสอน การวิจัยทางการศึกษาและเสริมสร้างบรรยากาศความร่วมมือร่วมใจระหว่างผู้สอน นอกจากนี้ ยังพบว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ประสบความสำเร็จควรมีลักษณะ ดังนี้ 1) วิสัยทัศน์ร่วม 2) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เชี่ยวชาญ นักวิจัยและผู้สอน (3) กลไกความร่วมมือของผู้สอนที่มีประสิทธิภาพ และ 4) สภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวก กล่าวอีกนัยหนึ่ง การวิสัยทัศน์ร่วมกันพร้อมกับการสนับสนุนและเป็นผู้นำร่วมกันสามารถช่วยให้สมาชิกในโรงเรียนร่วมกันเรียนรู้ ทำงานร่วมกันและให้ข้อเสนอแนะแก่กันและกันในรูปแบบของแนวทางปฏิบัติ PLC ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สภาพปัจจุบันของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ดังนั้น โรงเรียนควรสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ มีการสร้างค่านิยม แนวปฏิบัติ และเป้าหมายที่โรงเรียนพึงปฏิบัติร่วมกันเกี่ยวกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน ตลอดจนเป้าหมายด้านการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเน้นที่การเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีประสิทธิภาพและโรงเรียนมีประสิทธิผลเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเสริมสร้างการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนที่เข้มแข็ง

2. สภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การทำงานเป็นทีม ดังนั้น โรงเรียนควรสนับสนุนการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ มีการสร้างพลังบวกในการเรียนรู้ร่วมกัน ส่งเสริมการเรียนรู้การทำงานเป็นทีมงาน โดยบุคลากรภายในโรงเรียนร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานต่าง ๆ รวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีการวางแผน กำหนดเป้าประสงค์ในการปรับปรุงและการทำงานร่วมกัน เพื่อบรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การประเมินความต้องการจำเป็นของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ดังนั้น โรงเรียนและหน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ มีการสร้างค่านิยม แนวปฏิบัติ และเป้าหมายที่โรงเรียนพึงปฏิบัติร่วมกันอย่างจริงจัง เพื่อเพิ่มประสิทธิผลของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 หรือสังกัดอื่น ๆ
2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *คู่มือประกอบการอบรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ”* สถานศึกษา. สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กฤต สุวรรณพรหม. (2560). *กลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 1*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, มหาวิทยาลัยขอนแก่น]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- ฐาปนัฐ อุดมศรี. (2558). *รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- นราพร จันทร์โอชา. (2560). *การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ: การอบรม PLC*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- ปองทิพย์ เทพอารีย์. (2557). *การพัฒนาแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ สำหรับครูประถมศึกษา*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- พลอยไพลิน นิลกรณ์. (2564). *แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โครงการการนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง*. กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน.
- มินตรา ลายสนิทเสรีกุล และปิยพงษ์ สุเมตติกุล. (2557). *กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพากรุงเทพมหานคร*. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 9(3), 392-406.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.
- _____. (2555). *สอนอย่างไรในศตวรรษที่ 21*. <https://lripsm.wixsite.com/21st/-21>.
- ศิวกร รัตติโชติ. (2561). *แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน: วิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธีการ*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1. (2566). *รายงานการขับเคลื่อน PLC*. กลุ่มนิเทศและติดตามผลการจัดการศึกษา.
- _____. (2566). *ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2566*. <https://www.nkpedu1.go.th/information>.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. (2560). *ตัวแปรที่ส่งผลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 32*. วิจัยสำนักงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32.

- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2559). *แนวทางการส่งเสริม สนับสนุนเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา*. ประกาศสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- อนุสรณ์ สุวรรณวงศ์. (2558). *กลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนเอกชน*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- อัมพันธ์ ดอกเตย. (2565). *การพัฒนากลยุทธ์การบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- อำนาจ เหลื่อน้อย. (2561). *รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- Chen, P. et al. (2016). Factors that develop effective professional learning communities in Taiwan. *Asia Pacific Journal of Education*, 36(2), 248-265.
- Daniel, C. (2015). School culture and leadership of professional learning communities. *International Journal of Educational Management*, 29(5), 682-694.
- Tam, A. C. F. (2015). The role of a professional learning community in teacher change: A perspective from beliefs and practices. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 21(1), 22-43.
- Wang, J.H., Han, H.M., & Cui, X. (2013). A study of the teacher team construction based on the theory of professional learning community. *Journal of Hebei University*, 38(2): 139-142.
- Wei, Y. (2018). *The Development of Professional Learning Community Indicators for Higher Educational Institutions in Guangxi Zhuang Autonomous Region People's Republic of China*. Doctor of philosophy thesis educational administration. Loei Rajabhat University.
- Zhu, S.H., & Wu, S.J. (2012). On construction of college foreign language teacher professional Learning community. *Journal of Northeast Normal University (Philosophy and Social Sciences)*, 3(1): 134-137.